

1. CORONAVIRUS TŪ MOWALO?

Coronavirus ri ta küsa thuoji samuwari nyutu anyiri vü ka thuoji aküna sakükühura kümühie arü küpapa saji taji küji arü anyo dhuo. Anyiri vü ka thuoji coronavirus ri tü arütho küsa saso taji nyaku müküpie thi nyala shu taji küna vünüh wa taji küna kümüsü küpari Middle East Respiratory Syndrome (MERS) thi Severe Acute Respiratory Syndrome (SARS) ta küsari nga sakükünara arü dhuo.

2. COVID-19 tü mowalo?

COVID-19 thuoji münüthe aküna kürhuoluora arü coronavirus ta küsawa nü saküküshu aküna küsü. December 2019 atüvü Wuhan ta küji China ri azhih vü aküna hama müjie küshu küju thuoji arü thi aküna hama tü mowa nü mütshü nü ru.

3. COVID-19 aküna hama athsoshi morilo?

- Kümühi, kümüno, thi küküwe kükrü
- Wuori vü thuoji satsa küna, nyaku müküpie, nyala küshu, khuru küsa nyutu ajuhküku nyi wuori thuoji arü jüma satsa vü ruka ketünga aküna thsoshi mükütsa thi müna nü sana
- Nyi türo zhiévü nyi küsü thuoji COVID-19 aküna kamühieve thi namüsü taji rütho müküsara nga satewave.
- Kükhuori thi aküna küpari nga be taji kütseri, azüh küzhiri, aluove küna küberi, diabetes künari thuoji aküna hama ka rüzive.
- Kümühi, akükrü, thi arütho küsa kükhori thuoji shita nazhi küthsüri mübha'ji mümühie.

4. Mokümüjie sa nü hi mpa hi nga tote thi nyuri vü nga aküna hama thamarhuoküküze kenüh mowa küsalelo?

I. Noh ke mütsobehueluo

Tsotho tsotho vünüh noh ke asapu thi ajuh nyutu ake kümütsovüh nü mütso behueluo.

Mokenüh lo? Asapu thi ajuh thi ake kümütsovüh nazhiri nü mütsobehuo thuoji, arü noh ke vü peküvewa zotherana.

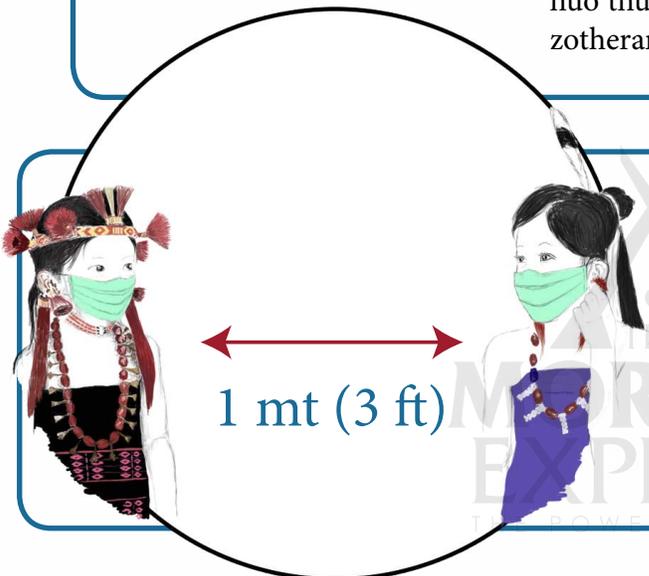

1 mt (3 ft)

II. Anyi küpari vünüh kietuo taji beluo

Krüküveri nyutu hathsi küveri vünüh züla wienga feet küche kümüjie kietuo taji beluo.

Mokenühlo? COVID-19 küna naküve nyi küsü nü kükrü vü nyutu kühathi vü ma po thi ma nyaku vünüh amütse shuru taji noh vü küka vü COVID-19 arü rhuoke küwa save.

III. Notha, Nyaku, Apo hamari müpatümü.

Mokenühlo? Ake tü küpapa nga pamühiemü thi jüta küsa vünüh arü pakeve. Ake arü pake kümüwa nüh notha, nyaku thi apo vü shike thuoji aküna rhuoke tewave. Jüri vünüh arü tü noh satsa lovü tu taji aküna shuteruve.

IV. Kümütsemütha ti arüthoküsa saluo

Noh saluo, nyuri saluo rütho küsa müke kümühie müzheluo. Noh kükrü vü thi kühathsi vü noh po thi no nyaku küwuteluo nyutü athsü lovü nyutü noh pienyo lovü sakeluo. Jüma sevü athsü jüma viwa kümühie nüh jamüluo.

Mokenühlo? Amütse vünüh aküna rhuoluove. Noh nüh kümütsemüthati amütseri sathe thuoji noh thi nyuri kükrü thi aküna kümüsü vünüh rhuokewa nta küsa kheterana.

V. Noh kümühi, akükürü, thi arütho sasove'ji shita nazhi küthsüri vü waluo. Nazhi küthsüri nüh azhükütsüri kümühieti müzheluo.

Mokenühlo? National thi papa nyuvü sierhüri/küthsüri thuoji khinyi khinyi mowa küthsülenüh azhüle viluoküve kenüh.

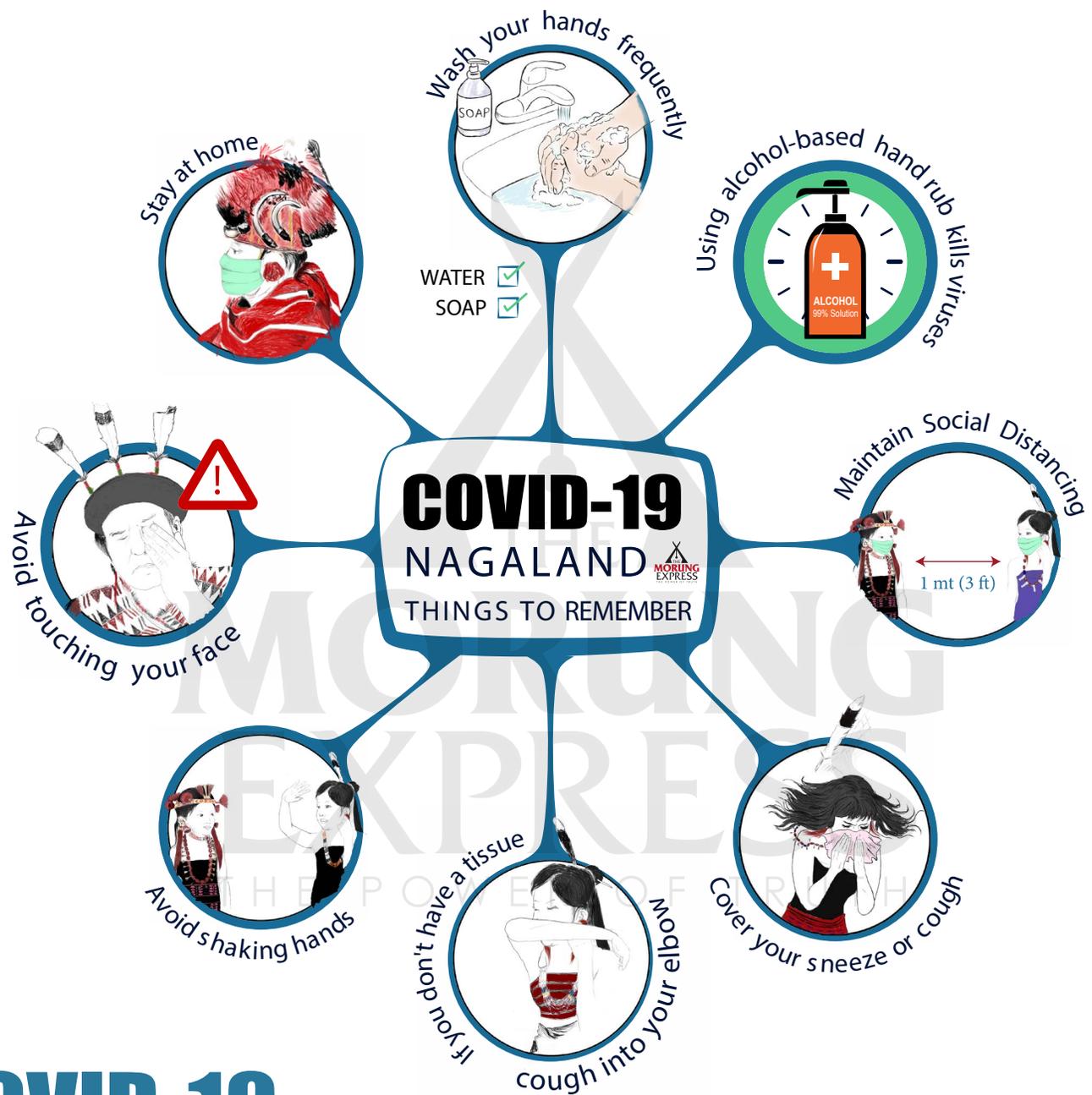

AKÜRIE (MYTH):

- Aküzhe thi küsalüsavo tsole vü COVID-19 arü rhuokemüwa
- Aküso tsokuorünyi thi amüra nü COVID-19 zotheve
- Ajuh küzhe nü ajuh küküzü vü COVID-19 arü zotheve
- Ake saküküwevü nü COVID-19 arü zotheve
- UV lamps nü arü hama zotheve
- Alcohol/Chlorine kühuvü nyutü asatsa kühse vünüh arü hama zotheve
- Garlic/loson kütsa vünüh arü hama zotheve

KÜZHÜTSA (FACT):

- Jikruovüh nü kümüko vünüh COVID-19 mürhuokera
- Kükhruo kürüngo ave COVID-19 aküna hama rhuokewarave, thitü kükhruori thi kükütü vünüh aküna bekütseri vü küküzhi rhuokewave
- Arü hama küzothewa nazhi khinyi nya müjie bhara jükenüh küzothewa münyie
- COVID-19 kükhetewa nazhi müjie ngura jükenüh papa küsa kükhetewawiedhuo
- Aku kümü nyutü apo küküwutevüh athaküppa hozake sanü küwute ketünga COVID-19 arü hama mükhetera.

COVID-19 Nagaland HELPLINE

7005415243
9856071745
7005539653
Toll Free no: 1070

@nlssu.idsp@nic.in

Check For Regular & Official Update on COVID-19 Here:

Department of Health & Family Welfare, Nagaland
<https://nagahealth.nagaland.gov.in/>
 @HealthNagaland (Twitter)
 & @DHFWNagaland (Facebook)

Ministry of Health and Family Welfare,
 Government of India:
<https://www.mohfw.gov.in/> or @MoHFW_INDIA

World Health Organisation:
<https://www.who.int/> or @WHO

Website : www.morungexpress.com

Instagram : @themorungexpress

Facebook : mex.nagaland and @morungexpress05

Twitter : @morungexpress05

YouTube : The Morung Express

WhatsApp : +91 87878 46184

Küsuokütsüwa (Source): World Health Organization
 Müza Künyie kenüh The Morung Express nüü küsuokütsü

Disclaimer: The above information provided in this document is solely based on the World Health Organisation's advice for the public on COVID-19 and true to the best of our knowledge. While every care has been taken to ensure accurate translation, any errors of omission or commission are inadvertent due to exigency of the current situation, and can be notified to The Morung Express.